

PPS-Oproep 2025 Kennis- en Innovatieagenda Landbouw, Water, Voedsel

OPROEP VOOR HET INDIENEN VAN VOORSTELLEN VOOR PUBLIEK-PRIVATE SAMENWERKINGSINITIATIEVEN (PPS) VOOR VRAAGGESTUURD ONDERZOEK TE STARTEN IN 2026.

Inhoudelijke focus:	Kennis- en Innovatieagenda Landbouw, Water, Voedsel
Beschikbaar publiek budget 2026:	10,2 miljoen euro
Consultatiegesprekken:	juni 2025
Indienen volledige PPS-voorstellen:	uiterlijk 1 september 2025
Terugkoppeling naar indieners:	vanaf 1 november 2025
Indienen:	https://kia-landbouwwatervoedsel.nl
Informatie:	info@landbouwwatervoedsel.nl

Inhoud

1. De Kennis- en Innovatieagenda Landbouw, Water, Voedsel
2. Oproep voor PPS-voorstellen
3. Algemene kaders en budget
4. Financiering van PPS-projecten
5. Procedure

Bijlage 1 Criteria voor de beoordeling van PPS-voorstellen

Bijlage 2 Financieringsvarianten

Bijlage 3 Opstellen begroting, tarieven, eisen cofinanciering

Bijlage 4 Prioriteiten PPS-oproep KIA-LWV 2025

Bijlage 5 Cross-over thema's

Overige documenten (zie de [KIA website](#))

- Format PPS-voorstel (NL en EN)
- Format begroting PPS-voorstel (NL en EN)
- Aanmeldformulier consultatieronde (NL en EN)
- Veelgestelde vragen

1. De Kennis- en Innovatieagenda Landbouw, Water, Voedsel 2024-2027

Nederland staat de komende 25 jaar voor een enorme opgave op het gebied van landbouw, water en voedsel. In 2050 hebben we een vitaal landelijk gebied en een veerkrachtige natuur in een klimaatbestendig Nederland. Daarin zijn water en bodem sturend, landbouw- en voedselsysteem ecologisch en economisch duurzaam en gezond, en zijn de delta en de grote wateren veilig. Dit is niet alleen een grote uitdaging, maar brengt ook kansen met zich mee, voor het Nederlandse bedrijfsleven en de maatschappij.

Om deze uitdagingen aan te gaan en kansen te kunnen benutten, hebben topsectoren, ministeries en andere overheden, bedrijven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties samen een agenda opgesteld die beschrijft welke nieuwe kennis en innovatie nodig is om deze doelstellingen te halen: de Kennis- en Innovatieagenda Landbouw, Water en Voedsel 2024-2027 ([KIA-LWV](#)).

De agenda bestaat uit 6 missies:

1. Veerkrachtige natuur
2. Duurzame land- en tuinbouw
3. Vitaal landelijk gebied in een klimaatbestendig Nederland
4. Duurzaam en gewaardeerd voedsel, dat gezond, toegankelijk en veilig is
5. Duurzaam en veilig gebruik van de Noordzee en andere grotere wateren
6. Veilige en weerbare delta

Ondersteunend hieraan zijn drie sleuteltechnologieën benoemd:

1. ST1 Smart Technology for agri-horti-water-food
2. ST2 Snelle, efficiënte en nauwkeurige veredeling van plant en dier
3. ST3 Fermentaties en Bioconversies

Met de agenda wordt samenwerking gestimuleerd, onder meer door investeringen door het bedrijfsleven (= privaat) met overheidsmiddelen (= publiek) te ondersteunen. Zo worden tegelijkertijd maatschappelijke opgaven gerealiseerd en de verdienkansen voor economische sectoren en voor Nederland als geheel versterkt. De Topsectoren Agri & Food (A&F), Tuinbouw & Uitgangsmaterialen (T&U) en Water & Maritiem (W&M) vervullen hierin een verbindende en coördinerende rol.

2. Oproep voor PPS-voorstellen

Aan alle partijen die actief zijn op gebied van kennis en innovatie in het domein landbouw, water, voedsel doen de Topsectoren A&F, T&U en W&M een oproep voor Publiek Private samenwerkingsinitiatieven (PPS-en), te starten in 2026. Een PPS-project draagt bij aan één of meer doelen in de KIA en richt zich primair op de ontwikkeling van *nieuwe* kennis en innovatie¹. Voor initiatieven die focussen op opschaling of implementatie van kennis en innovatie zijn andere regelingen beschikbaar; de KIA-website geeft hiervan een overzicht.

Brede openstelling

Voorstellen over de volle breedte van de KIA-LWV zijn welkom¹. In de KIA-LWV staan Innovatieprogramma's benoemd met per programma meerdere deelprogramma's waarlangs kennis en innovatie vorm krijgt. Datzelfde geldt voor de Sleuteltechnologieën. Het is van belang dat voorstellen aansluiten bij deze innovatieprogramma's. Een volledig overzicht van (deel)programma's en daaronder gesignaleerde kennisopgaven is te vinden op de [KIA website](#).

Op een aantal innovatieprogramma's en sleuteltechnologieën zijn **prioriteiten** (bijlage 4) geformuleerd, voortkomend uit portfolio analyses en actuele ontwikkelingen. Voorstellen op deze prioriteiten scoren hoger in de beoordeling binnen het betreffende programma. Zie bijlage 1 voor de beoordelingscriteria.

Cross-overs

De KIA Landbouw, Water, Voedsel wordt ingevuld vanuit drie topsectoren. Daarnaast wordt op specifieke thema's samengewerkt met andere topsectoren in de vorm van 'cross-overs'. Concreet voorziet de PPS oproep KIA-LWV 2025 in de mogelijkheid tot cross-over projecten met TKI Life Sciences & Health (KIA Gezondheid &

¹ Onderzoek dat direct of indirect in strijd is met het beleid van de rijksoverheid komt niet in aanmerking voor financiering. Hierbij valt te denken aan onderzoek gerelateerd aan tabak of alcoholhoudende drank, dat conflicteert met de doelen uit het preventieakkoord.

Zorg) en wellicht ook TKI ICT (KIA Digitalisering). Daarnaast is er dit jaar de mogelijkheid om bilaterale samenwerking vorm te geven met Denemarken via [AgriFoodTure](#). De onderwerpen waarop deze cross-over projecten betrekking kunnen hebben staan beschreven in **bijlage 5**.

3. Algemene kaders

In de PPS-oproep worden financiële middelen beschikbaar gesteld door de ministeries van LVVN, IenW en EZ. De inzet daarvan is aan voorwaarden gebonden, o.a. voortkomend uit wet- en regelgeving.

Eisen aan een PPS-voorstel

- Een PPS-voorstel is voornamelijk gericht op **toegepast onderzoek** (ook wel 'industriële onderzoek'), d.w.z. onderzoek dat is gericht op het opdoen van nieuwe kennis en vaardigheden met het oog op de ontwikkeling van nieuwe, dan wel aanmerkelijke verbetering van bestaande producten, procedés of diensten².
- Het betreft precompetitief onderzoek waarvoor een bijdrage van de overheid legitiem is.
- Een PPS-voorstel geeft duidelijk aan hoe de ontwikkelde kennis en innovaties worden verspreid naar relevante sectoren en andere partijen. Openbaarmaking van de resultaten via bijvoorbeeld vakliteratuur, onderwijs of congressen is een voorwaarde om in aanmerking te komen voor publieke financiering. De kosten hiervoor zijn echter beperkt subsidiabel voor de PPS-subsidie.
- De indiener van het voorstel moet een in Nederland gevestigd bedrijf, brancheorganisatie of ngo zijn. Het consortium moet bestaan uit ten minste een onderzoeksorganisatie en twee andere partijen zoals bedrijven of brancheorganisaties, ngo's of publieke organisaties. De projectleider bij de uitvoering/na de gunning zal veelal iemand van een onderzoeksorganisatie zijn.
- Internationale samenwerking is toegestaan onder de voorwaarden zoals beschreven in bijlage 3, mits deze bijdraagt aan de impact van het project en/of kwaliteit van het consortium.
- De PPS-voorstellen hebben een maximale looptijd van vier jaar. Een minimale looptijd is er niet.
- De begroting moet sluitend zijn en goed onderbouwd worden. Voor de opbouw ervan volgt u de richtlijnen uit bijlage 3.
- Het voorstel en de begroting dienen te zijn opgesteld conform de hiertoe beschikbare formats 2025. Gebruik van oudere formats is niet toegestaan.

Beschikbaar budget

Uitgaande van een gemiddelde projectduur van 4 jaar is er in de PPS-oproep 2025 circa **10,2 mln euro excl. BTW** beschikbaar voor onderzoek uit te voeren in 2026 (tabel 1). Dit budget is als volgt opgebouwd:

1. WR-capaciteit LVVN: voor PPS-onderzoek in 2026 is circa 4,5 mln euro beschikbaar (5,4 mln euro incl. BTW), uit te voeren door Wageningen Research op onderwerpen binnen het domein van LVVN³. Samenwerking met andere onderzoeksorganisaties is mogelijk. Bij die samenwerking zullen de partners zijn gebonden aan toepasselijke steun- en subsidiekaders.
2. TO2-capaciteit IenW: voor PPS-onderzoek in 2026 is circa 0,66 mln. euro beschikbaar (0,8 mln euro incl. BTW) voor cross-sectorale projecten gerelateerd aan water- en bodemopgaven in het ruimtelijk domein. Deze middelen worden ingezet bij TO2-instellingen (TNO, Deltares, Marin, WR).
3. PPS-subsidie van de trekkende TKI's:
 - TKI Agri & Food stelt ca 10,8 mln euro beschikbaar voor nieuwe projecten die inhoudelijk aansluiten bij het domein agri en/of food, inclusief aquatische productie. Dit budget is inzetbaar bij alle partijen die in aanmerking komen voor financiering.
 - TKI Tuinbouw & Uitgangsmaterialen stelt 4 mln. euro beschikbaar voor nieuwe projecten die inhoudelijk aansluiten bij het domein Tuinbouw & Uitgangsmaterialen. Dit budget is inzetbaar bij alle partijen die in aanmerking komen voor financiering.
 - TKI Watertechnologie stelt 0,7 mln euro beschikbaar voor nieuwe PPS-voorstellen die inhoudelijk aansluiten bij de thema's en doelen van TKI Watertechnologie en waarbij naast een PPS-bijdrage van TKI Watertechnologie ook PPS-middelen van andere TKI's, of TO2-capaciteit van IenW of WR

² Volgens de definitie van [RVO](#). Fundamenteel onderzoek is niet uitgesloten mits het aantoonbaar bijdraagt aan de (langere termijn) KIA doelen. Voor experimentele ontwikkeling (o.a. implementatie, opschaling) gelden lagere wettelijke maximum subsidiepercentages dan toegestaan in de PPS-oproep; daarom zijn dit soort projecten uitgesloten van financiering.

³ [XIV Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit | Ministerie van Financiën - Rijksoverheid](#)

worden ingezet en waarin minimaal één van de aangewezen watertechnologie-kennisorganisaties participeert.

- TKI Deltatechnologie stelt 0,7 mln euro beschikbaar voor nieuwe PPS-voorstellen die inhoudelijk aansluiten bij de thema's en doelen van TKI Deltatechnologie en waarbij naast een PPS bijdrage van TKI Deltatechnologie ook PPS middelen van andere TKI'S, van TO2 capaciteit van IenW of WR ingezet worden en waarin minimaal één van de aangewezen deltatechnologie-kennisorganisaties participeert.

4. Cross-overs:

- TKI LSH stelt maximaal 1,5 mln. euro beschikbaar voor nieuwe projecten die naast passendheid in de KIA-LWV ook bijdragen aan de doelen van de KIA Gezondheid en Zorg.
- TKI ICT stelt mogelijk budget beschikbaar indien er financiële ruimte resteert en er binnen ST1 projecten zijn met een sterke ICT component.
- AgriFoodTure stelt maximaal 19,4 miljoen DKK (2,586 miljoen EUR) beschikbaar voor de gehele looptijd van projecten (max. 4 jaar) Dit budget is beschikbaar voor de Deense onderzoekers in cross-over projecten en daarom niet meegerekend in het totale budget van deze PPS-oproep.

De inzet van cross-over budgetten van TKI-LSH en AgriFoodTure is afgebakend tot de in bijlage 5 genoemde onderwerpen. Besluitvorming over deze middelen ligt tevens bij de desbetreffende financiers. Voor definitieve toekenning van deze middelen kan aanvullende informatie gevraagd worden.

Tabel 1. Beschikbaar budget per financieringsbron. N.B. per financieringsbron kunnen aanvullende kaders gelden, zie hiervoor onderdeel 4 van de oproep

Financieringsbron	Budget (mln euro excl. BTW)
WR-capaciteit van LVVN	4,5 mln euro voor onderzoek uit te voeren in 2026
TO2-capaciteit van IenW	0,66 mln euro voor onderzoek uit te voeren in 2026
PPS-subsidie:	
- TKI Agri & Food	10,8 mln euro voor onderzoek te starten in 2026
- TKI Tuinbouw & Uitgangsmaterialen	4,0 mln euro voor onderzoek te starten in 2026
- TKI Watertechnologie	0,7 mln euro voor onderzoek te starten in 2026
- TKI Deltatechnologie	0,7 mln euro voor onderzoek te starten in 2026
PPS-subsidie op cross-overs:	
- TKI Life Sciences & Health	1,5 mln euro voor onderzoek te starten in 2026
- TKI ICT	p.m.
Totaal beschikbaar budget (indicatief)*	10,2 mln euro voor onderzoek uit te voeren in 2026

* De eenheden van financieringsbronnen verschillen: WR- en TO2-budgetten betreffen alleen de financiering in 2026 terwijl PPS-subsidiebudgetten de totale looptijd van een project omvatten. Het totaal beschikbaar budget voor onderzoek in 2026 is daarom indicatief, uitgaande van een gemiddelde looptijd van ca. 3,5 jaar.

Zie **bijlage 3** voor nadere specificaties en voorwaarden. Voor alle genoemde partijen is het toegestaan om hun onderzoeksactiviteiten aanvullend gefinancierd te krijgen uit cofinanciering van andere partners, mits de totale projectbegroting voldoet aan de vereiste financieringsverhouding.

4. Financiering van PPS-projecten

Het uitgangspunt in deze oproep is publiek-private samenwerking waarbij investeringen door partijen uit het veld en door overheden elkaar versterken. Gezamenlijke financiering is belangrijk omdat dit uiting geeft aan betrokkenheid en een kader geeft voor samenwerking (wie betaalt bepaalt mede).

Verhouding publiek-private financiering

De totale cofinanciering in deze oproep is **standaard minimaal 50%** voor Industrieel (toegepast) Onderzoek. Hiervan dient ten minste 30 procentpunt uit private bijdragen te bestaan, waarvan minimaal 5 procentpunt in cash. De overige 20 procentpunt mag zijn opgebouwd uit cash bijdragen van publieke partners anders dan LVVN en IenW, zoals andere departementen, provincies, gemeenten, waterschappen en terreinbeherende organisaties.

In afwijking van bovenstaande zijn in specifieke gevallen de volgende uitzonderingen mogelijk:

1. Voorstellen met een sterke **maatschappelijke oriëntatie** of grote collectieve aanpak, plus een vooralsnog beperkt direct belang van marktpartijen (er gloort geen businessmodel aan de horizon) onder strikte voorwaarden in aanmerking voor **70% financiering** uit WR- of TO2-capaciteit. De inzet van PPS-subsidie van TKI A&F en T&U is uitgesloten van deze uitzondering. Voor indiening onder de afwijkende financieringsverhouding is goedkeuring nodig van het ministerie van LNV, dan wel IenW.
2. In voorstellen die bijdragen aan (a) **gebiedsprogramma's van provincies** gericht op de opgaven t.a.v. landbouw (stikstof), water, klimaat en natuur in het landelijk gebied⁴ of aan (b) **missie 6: 'Veilige delta'** mag de cofinanciering tot 40 procentpunt (in plaats van 20) bestaan uit cash bijdragen van publieke partners anders dan LNV en IenW.

Zie **bijlage 2** voor een volledig overzicht van voorwaarden aan de verschillende financieringsmodellen. Indieners die een beroep willen doen op één van de uitzonderingsvarianten voor financiering wordt dringend geadviseerd hierover in een consultatiegesprek advies in te winnen. Of een definitief projectvoorstel daadwerkelijk onder afwijkende financieringsverhouding past binnen één van de uitzonderingen is ter beoordeling aan de financiers (ministeries of TKI's).

Wie komen in aanmerking voor financiering?

De via deze oproep beschikbaar gestelde publieke middelen mogen uitsluitend worden besteed aan **onderzoeksactiviteiten**, uitgevoerd door de volgende partijen:

- a. Onderzoeksorganisaties⁵ (waaronder onderwijsinstellingen), waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen:
 - Financiering uit PPS-subsidie, tot maximaal 80% van de inzet;
 - Financiering uit WR-capaciteit (uitsluitend Wageningen Research) of TO2 capaciteit (uitsluitend TO2 instellingen): tot 100% van de inzet.
- b. Innovatieve ondernemingen⁶ kunnen tot 50% van hun inzet gefinancierd krijgen uit PPS-subsidie.
- c. MKB en vergelijkbare organisaties kunnen tot 40% van hun inzet gefinancierd krijgen uit PPS-subsidie, mits zij in Nederland gevestigd zijn en een MKB-verklaring kunnen overhandigen.

Voor alle genoemde partijen is het toegestaan om hun onderzoeksactiviteiten aanvullend gefinancierd te krijgen uit cash bijdragen van andere **private partners** (= cofinanciering in cash) of deze zelf te financieren (= cofinanciering in kind). Zie verder bijlage 3 voor nadere specificaties en voorwaarden.

Maximum subsidie per project

Per project kan **maximaal 1,5 mln euro** (excl. BTW) aan financiering worden toegekend. Voorstellen die een hoger bedrag aanvragen worden uitgesloten van beoordeling en kunnen dus niet gehonoreerd worden. Er is geen minimum omvang voor een project.

Internationale samenwerking

Op onderdelen van de KIA is internationale samenwerking gewenst, bijvoorbeeld omdat het een grensoverschrijdend vraagstuk betreft of omdat het expertise vereist die alleen in het buitenland beschikbaar is. Deelname van buitenlandse partners is in die gevallen toegestaan onder de voorwaarden zoals beschreven in **bijlage 3**.

5. Procedure

Indienen PPS-voorstel

Vanaf half juni tot en met **1 september 2025** is het mogelijk om PPS-voorstellen in te dienen via de indienlink op de KIA-website. Een PPS-voorstel dient voorzien te zijn van een bijbehorende begroting. Verplichte formats voor zowel het voorstel als de begroting zijn beschikbaar op de KIA website onder [Subsidies](#). Let op: indieners die een beroep willen doen op 70% financiering in plaats van 50% (uitzonderingsvariant 1) dienen vóór 16 mei een verzoek met onderbouwing te sturen aan info@landbouwwatervoedsel.nl (zie bijlage 2).

⁴ Blijkend uit een gebiedsinitiatief of casus obv een overeenkomst en deelname van één of meer provincies en/of waterschappen

⁵ Zie voor een definitie van 'onderzoeksorganisatie' de website van [RVO](#).

⁶ Het begrip 'innovatieve onderneming' is vastgelegd in de Algemene Groepsvrijstelling Verordening. Voor een definitie, zie de Q&A op de KIA website.

Consultatiemogelijkheid

Partijen die voornemens zijn een PPS-voorstel in te dienen kunnen gebruik maken van de gelegenheid tot een gesprek met een afvaardiging namens de verantwoordelijke TKI's en ministeries. Deelname aan een gesprek, geeft als resultaat uitsluitend een indicatie van passendheid in de KIA en bijdrage aan bestaand portfolio. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Indieners die een consultatiegesprek wensen kunnen zich hiervoor **tot en met 16 mei aanmelden** via de aanmeldlink op de KIA website onder [Subsidies](#). Het uploaden van een projectidee is onderdeel van de aanmelding. De consultatiegesprekken vinden plaats in juni, dagen en tijdslots per KIA onderdeel vindt u op de website, evenals het projectidee format.

Beoordeling van PPS-voorstellen

PPS-voorstellen worden getoetst door de TKI's op het voldoen aan de administratieve eisen zoals gebruik van het format, volledigheid en voldoende cofinanciering. De inhoudelijke beoordeling wordt uitgevoerd door reviewcommissies bestaande uit een evenwichtige vertegenwoordiging van experts vanuit het bedrijfsleven, overheid en onderzoeksorganisaties.

De criteria voor beoordeling zijn:

1. Aansluiting bij één van de prioriteiten (bijlage 4), bijdrage aan het portfolio
2. Impact, bijdrage aan het bereiken van de doelen van KIA
3. Kwaliteit van het PPS-voorstel
4. Kwaliteit van het consortium

Een nadere toelichting op de criteria staat in **bijlage 1**.

Honorering van voorstellen vindt plaats op basis van de onderlinge rangorde van voorstellen binnen een innovatieprogramma of sleuteltechnologie. Deze rangorde wordt bepaald door de gemiddelde scores op bovenstaande criteria., aangevuld met de volgende randvoorwaarden:

- Voorstellen van onvoldoende kwaliteit (criterium 3) worden uitgesloten van honorering.
- Binnen een KIA-onderdeel wordt diversiteit nagestreefd. Onderlinge overlap tussen te honoreren projectvoorstellen wordt vermeden.

Op basis van de rangorde per KIA-onderdeel wordt gekeken welke PPS-voorstellen gefinancierd kunnen worden uit de verschillende bronnen.

Opstellen advies en besluitvorming

De TKI's, LVVN en lenW stellen een programmeringsadvies op voor inzet van de beschikbare middelen, waarbij rekening wordt gehouden met de financieringsvoorwaarden van de geldstromen. Op cross-over thema's gebeurt dit in samenspraak met de betreffende TKI's. Een consortium hoeft slechts aan één TKI verantwoording af te leggen. Het advies wordt voorgelegd aan de betrokken TKI-besturen en topteams en aan de ministeries van lenW en LVVN. De penvoerders ontvangen na 1 november 2025 een gemotiveerd bericht over de besluitvorming. Tegen de besluitvorming over honorering van individuele voorstellen is geen beroep mogelijk.

Overzicht procedure

Datum	Activiteit
1 april	Openstelling oproep
uiterlijk 16 mei	Aanmelden consultatiegesprekken, indiening verzoeken tot 70% financiering
juni	Consultatiegesprekken (op aanmelding, niet verplicht)
vanaf half juni	Indiening mogelijk via online link
1 sept	Uiterste indiendatum PPS-voorstellen
sept/okt	Beoordeling door TKI-bureau, reviewcommissies
eind okt.	Besluit TKI-besturen / topteams en ministeries van LVVN en lenW
na 1 nov.	Terugkoppeling naar indieners
nov-dec.	Evaluatie met programmeurs en klankbordgroepen
nov '25 - maart '26	Opstellen samenwerkingsovereenkomsten, toekennen van de middelen.
1 april 2026	Intrekking van de honorering als er nog geen samenwerkingsovereenkomst is

Voor aanvullende informatie over deze oproep kunt u mailen naar info@landbouwwatervoedsel.nl.

Bijlage 1: Criteria voor de beoordeling van de PPS-voorstellen

Volledige PPS-voorstellen worden beoordeeld aan de hand van onderstaande criteria. Alle criteria wegen even zwaar, per criterium kunnen minimaal 1 en maximaal vijf punten worden verdiend.

1. A. Aansluiting bij 1 van de prioriteiten (5 punten)

- Ligt de focus van het voorstel op een van de vastgestelde prioriteiten? (bijlage 4)

B. Indien geen prioriteit: bijdrage aan het portfolio (max. 4 punten)

- Sluit het voorstel aan bij één van de (deel)programma's van de KIA? ([zie ToC's](#))
- Heeft het voorstel toegevoegde waarde bovenop het reeds bestaande portfolio?⁶

2. Impact (5 punten)

- Leveren de beoogde resultaten een significante bijdrage aan de realisatie van de missies op zoals beschreven in de KIA – en is deze bijdrage goed onderbouwd?
- Betreft het kansrijke nieuwe kennis of innovatie die anders niet/sterk vertraagd tot stand komt?
- Betreft het voorstel een disruptieve technologische, sociale of systeeminnovatie?
- Zijn de beoogde resultaten toepasbaar voor verschillende groepen van gebruikers en worden deze effectief ontsloten?
- Wordt verbinding gelegd met (regionale) netwerken, proeftuinen, uitvoeringsprogramma's, samenwerkingsverbanden of studiekringen – voor zover hier raakvlakken mee zijn?

3. Kwaliteit van het voorstel (5 punten)

- Is het voorstel goed geschreven en is de aanpak duidelijk, logisch en consistent?
- Wordt er aantoonbaar goed aangesloten op relevante bestaande kennis en activiteiten?
- Is de voorgestelde aanpak effectief en doelmatig t.o.v. het beoogde resultaat?
- Is er voldoende oog voor maatschappelijke en institutionele randvoorwaarden (bijv. draagvlak, wetgeving) die van invloed kunnen zijn op het resultaat?
- Zijn de activiteiten in verhouding met het gevraagde budget (value for money / efficiëntie)?

4. Consortium (5 punten)

- Bevat het consortium de juiste expertise om het project succesvol te kunnen uitvoeren?
- Zijn de partijen die nodig zijn om tot de gewenste verandering te komen actief betrokken?
- Als die partijen niet allemaal consortiumpartners zijn, hoe is betrokkenheid (voldoende) geborgd en leidt dat naar verwachting tot het gewenste resultaat?

⁶ Een overzicht van lopende en recent afgeronde PPS-projecten vindt u [hier](#). N.B. het is raadzaam om breder te kijken dan alleen het portfolio aan PPS-projecten.

Bijlage 2: financieringsvarianten

Default financieringsmodel

De financiering van een project bestaat voor **maximaal 50%** van de totale projectbegroting uit beschikbare middelen uit deze PPS-oproep. Consortiumpartners leveren gezamenlijk minimaal eenzelfde bijdrage. Voor de minimaal vereiste cofinanciering van 50% gelden de volgende eisen:

- Ten minste de helft (25 procentpunt) bestaat uit cash cofinanciering; het overige deel van de cofinanciering mag in kind zijn;
- Ten minste 30 procentpunt bestaat uit private bijdragen; daarvan bedraagt ten minste 5 procentpunt cash cofinanciering;
- Tot 20 procentpunt mag zijn opgebouwd uit cash bijdragen van publieke partners anders dan LVVN en lenW, zoals andere departementen, provincies, gemeenten, waterschappen en terreinbeherende organisaties.

Het staat een consortium vrij om een hogere eigen bijdrage te leveren. Voor cofinanciering boven de minimale 50% gelden geen minimum verhoudingen publiek/privaat of cash/in kind.

Uitzonderingen

Indieners die een beroep willen doen op één van de uitzonderingsvarianten voor financiering wordt dringend geadviseerd hierover in een consultatiegesprek advies in te winnen. Of een projectvoorstel daadwerkelijk onder afwijkende financieringsverhouding past binnen de uitzonderingen is ter beoordeling aan de financiers.

Afstemming met de betreffende financier hierover ruim vóór indiening is een vereiste.

Uitzonderingsvariant 1: 70%/30% verhouding subsidie vs. cofinanciering

Onder de volgende voorwaarden kan een beroep gedaan worden op verlaging van de minimale cofinanciering naar 30% (default is 50%):

- Het voorstel heeft een sterke **maatschappelijke oriëntatie** of grote collectieve aanpak, plus een vooralsnog beperkt direct belang van marktpartijen⁷ (er gloort geen businessmodel aan de horizon)⁸
- Het betreft uitsluitend de inzet van WR-capaciteit, TO2-capaciteit of PPS-subsidie van TKI's Waternet en Deltatechnologie. In projecten met gemengde financiering geldt de uitzonderingsvariant naar rato van het aandeel van deze middelen in de totale gevraagde subsidie.
- De 30% cofinanciering dient door private partners te worden geleverd. Bijdragen van publieke partners aan het project zijn toegestaan maar tellen niet mee als cofinanciering.
- Indieners die een beroep willen doen op deze uitzonderingsvariant worden gevraagd **vóór 16 mei** een verzoek met onderbouwing te sturen aan info@landbouwwatervoedsel.nl. De departementen besluiten over passendheid bij deze uitzonderingsvariant en koppelen daarover uiterlijk 4 juni terug aan de indieners. In hoeverre de scope van het projectvoorstel aansluit op de beleidsopgaven van LVVN dan wel lenW, zodat aantoonbaar sprake is van een sterke maatschappelijke oriëntatie, is onderdeel van de besluitvorming.

Dit besluit staat los van de besluitvorming over honorering van het definitief ingediende voorstel; hierin is het oordeel van de reviewcommissie op basis van de in de oproep genoemde beoordelingscriteria leidend.

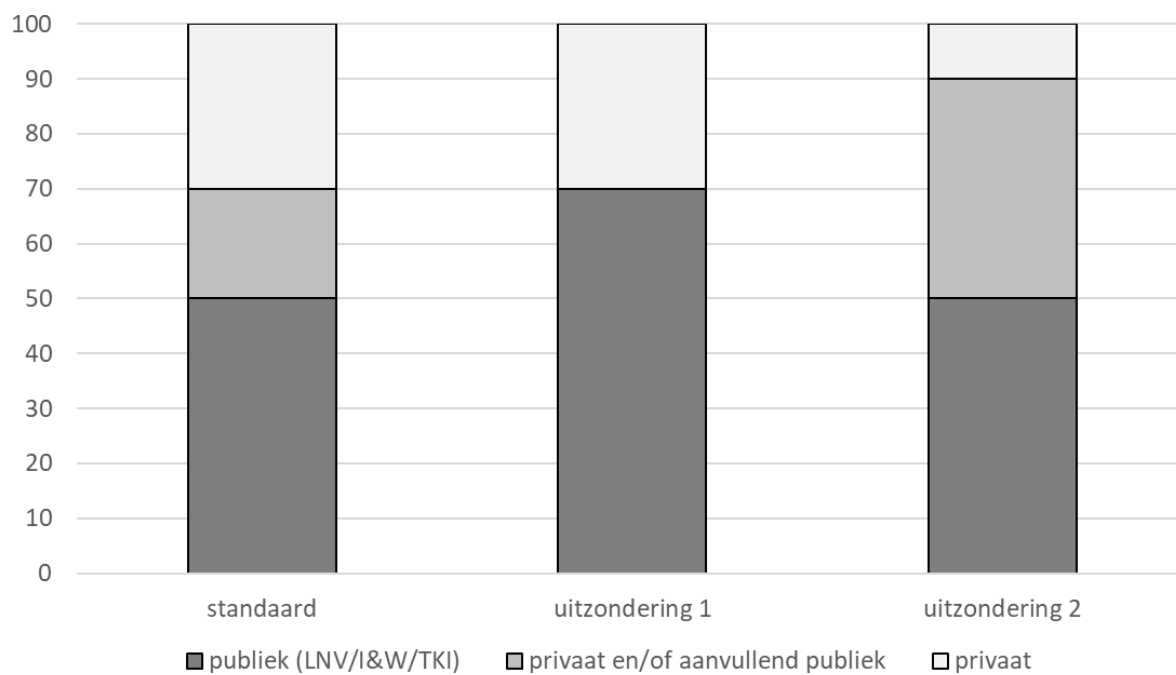
Uitzonderingsvariant 2: 50/50% met groter aandeel publieke cofinanciering

Onder de volgende voorwaarden mag de maximale publieke cash bijdrage op de totale cofinanciering worden verhoogd tot 40 procentpunt (default = 20 procentpunt):

- Het voorstel draagt bij aan (a) **gebiedsprogramma's van provincies** gericht op de opgaven t.a.v. landbouw (stikstof), water, klimaat en natuur in het landelijk gebied (blijkend een overkomst voor een gebiedsproces en uit deelname van één of meer provincies en/of waterschappen), of aan (b) **missie 6: 'Veilige delta'**
- De overige 10 procentpunt cofinanciering dient privaat te zijn, waarmee de totale cofinanciering ten minste 50% bedraagt.

⁷Deze uitzonderingsvariant is ook van toepassing op voorstellen die voldoen aan de criteria voor het programma Groene Veredeling (zie [Homepage - Groene Veredeling](#))

⁸ Een voorbeeld: het ontwikkelen van een *Campylobacter* sneltest valt onder 50%, het ontwikkelen van hygiënemaatregelen ter voorkoming van de verspreiding van *Campylobacter* valt onder 30%.

Figuur 1. Schematische weergave van de mogelijke financieringsvarianten voor PPS-voorstellen voor industrieel (toegepast) onderzoek, uitgaande van de minimaal vereiste cofinanciering.

Bijlage 3: Opstellen begroting, tarieven, eisen cofinanciering

Voor het opstellen van de begroting is een format beschikbaar met verschillende tabbladen. (Het format staat op de KIA-website onder [Subsidies](#))

Instructies begrotingsformat

Tabblad **Deelnemers**:

- Invullen naam organisatie en KvK nummer. Met listboxen invullen: type organisatie en methode Uurtariefberekening.
- Is het type organisatie niet goed ingevuld, dan klopt ook het tabblad kostenoverzicht niet.

Tabblad **Kostenoverzicht**:

- Geeft overzicht van kosten en financiering; vult automatisch uit de andere tabbladen

Tabblad **Kosten penvoerder** en tabbladen **kosten overige projectpartners**:

- Per partner wordt een tabblad ingevuld. De namen van de partners zijn bovenaan zichtbaar en komen van het tabblad 'deelnemers'.
- Vul de kosten in de juiste categorieën, bij twijfel over de kosten zie tabblad '**Toelichting Kostensoorten**'.
- Onderaan het tabblad wordt ingevuld uit welke financiering de kosten zijn opgebouwd: subsidie (PPS-subsidie, WR-capaciteit of overig – waaronder TO2 capaciteit), cash bijdragen (= financiering afkomstig van andere partners) en/of in kind bijdragen (= eigen investering).
- Let bij het invullen op de toegestane subsidiepercentages zoals gespecificeerd in het tabblad '**subsidiepercentages**'. Let ook op de toegestane subsidiebronnen (WR, TO2 of PPS).

Tabblad **Cashbijdrage**:

- Vul in de bovenste kolom de cash bijdrage van private partners in en vermeld naar wie de cash toegaat. Let op dat dit overeenkomt met de invulling van de cash financiering bij de afzonderlijke tabbladen van ontvangende partners.

Checks (door indiener en door TKI-bureaus):

1. Het totaal van de kosten in het tabblad kostenoverzicht moet gelijk zijn aan het totaal van de financiering
2. De subsidie per partner mag niet hoger zijn dan het maximaal toegestane subsidiepercentage (100, 80, 50 of 40% - afhankelijk van het type partner)
3. De kosten per partner moeten volledig gedekt zijn uit subsidie en/of cofinanciering.
4. De cofinanciering bedraagt ten minste 50% (resp. 30%) cofinanciering, waarvan ten minste 25 procentpunt in cash;
5. Indien een partner in cash bijdraagt kan deze geen PPS-subsidie aanwenden;
6. Het geheel aan activiteiten moet passend zijn binnen de RVO-definities van fundamenteel of industrieel onderzoek.

Publieke financiering

In projecten dient te worden samengewerkt met één of meer **onderzoeksorganisaties**. Hieronder verstaan we:

- Wageningen Research
- Overige TO2: TNO, Deltares, Marin
- Universiteiten en hogescholen
- Overige onderzoeksorganisaties: o.a. KWR, LBI, RIVM, KNMI

Maximale steunintensiteit PPS-subsidie binnen de kaders van de PPS-oproep

Bij financiering uit PPS-subsidie is de maximale steunintensiteit als volgt wettelijk bepaald:

- **Onderzoeksorganisaties**: maximaal 80% van hun inzet:
- **Innovatieve ondernemingen**⁹ zoals GD, Schothorst, NIZO, CLM, Vertify, SCFF: max. 50% van hun inzet
- **MKB** en vergelijkbare organisaties: max. 40% van hun inzet, mits zij een MKB-verklaring kunnen overhandigen.

Genoemde partijen mogen hun onderzoeksactiviteiten aanvullend gefinancierd te krijgen uit cash bijdragen van andere **private partners**; deze telt dan mee als cash cofinanciering. Ze kunnen hun activiteiten ook aanvullend zelf financieren; in dat geval telt deze bijdrage als in kind cofinanciering. Aanvulling uit publieke bijdragen is wettelijk niet toegestaan.

⁹ Het begrip 'innovatieve onderneming' is vastgelegd in de Algemene Groepsvrijstelling Verordening. Voor een definitie, zie de Q&A op de KIA website.

Cofinanciering

Private cofinanciering (cash en in kind) kan worden ingebracht door:

- Bedrijven en branche-/producentenorganisaties
- Maatschappelijke organisaties
- ANBI's
- Private onderzoeksorganisaties

Publieke cofinanciering kan worden ingebracht door:

- Waterschappen
- Publieke onderzoeksorganisaties (inclusief onderwijsorganisaties)
- Provincies, Gemeenten, Rijksdiensten
- Andere ministeries dan LVVN en IenW

Wat mag niet meetellen als publieke cofinanciering¹⁰:

- In kind bijdrage van publieke partners
- Middelen uit andere regelingen zoals Regiodeals, fieldlabs...

Definitie in kind bijdrage

De in kind bijdrage moet toe te rekenen zijn aan het onderzoeksproject / de samenwerking gedurende de projectperiode. Het gaat om door de (private en publieke) partij gemaakte kosten die toegevoegde waarde heeft voor het project. Het is aan de opstellers van de PPS om aan te geven of in-kind onderdeel uitmaakt van een project.

De volgende bijdragen kunnen in aanmerking komen als **in kind bijdragen**:

- Loonkosten.
- Kosten van te verbruiken materialen, hulpmiddelen en software(licenties) die direct verband houden met project, gebaseerd op de oorspronkelijke aanschafprijzen.
- Kosten van aanschaf en gebruik van apparatuur, machines, en infrastructuur, met dien verstande dat wordt uitgegaan van de aan het project toe te rekenen afschrijvingskosten, berekend op basis van de oorspronkelijke aanschafprijzen en een afschrijvingstermijn van tenminste vijf jaar; kosten van verbruik en onderhoud tijdens de gebruikperiode.
- Leveren van data ten behoeve van onderzoek in een project maakt geen onderdeel uit van de in kind bijdrage, maar is inbreng van kennis. Voor zover het tot stand komen van die kennis een additionele inspanning vereist in het kader van de samenwerking, kunnen de additionele kosten als een in kind bijdrage worden meegenomen.

Kostenberekening en tarievenstructuur

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen 3 typen partijen.

1. Partijen die PPS-subsidie ontvangen en samenwerkingspartners die met subsidiegelden worden ingeschakeld.

Deze partijen dienen de kosten voor arbeid te berekenen volgens de standaardmethoden zoals beschreven in de artikelen 10 tot en met 14 van het Kaderbesluit nationale EZK- en LVVN-subsidies. De kosten worden in aanmerking genomen zonder omzetbelasting, indien de subsidieontvanger die de kosten heeft gemaakt, omzetbelasting in aftrek kan brengen.

De deelnemer kiest voor de berekening van de subsidiabele kosten uit:

- a. de integrale kostensystematiek (artikel 12, Kaderbesluit)
- b. de loonkosten plus vaste-opslag-systematiek(artikel 13, Kaderbesluit), of
- c. de vaste-uurtarief-systematiek (artikel 14, Kaderbesluit).

Ad. a: de integrale kostensystematiek: De systematiek moet zijn goedgekeurd door RVO. Als onderbouwing van de integrale kostensystematiek wordt een verklaring, mededeling of brief van de accountant van de deelnemer aangeleverd inzake het op een juiste manier afleiden van de tarieven van de interne budgetten.

Ad. b: De loonkosten plus vaste-opslag-systematiek: De partners leveren de berekening van het uurtarief per

¹⁰ Deze eis is extra t.o.v. de formele eisen van RVO

ingezette medewerker aan, d.w.z. de kostencomponent (bruto-loonkosten inclusief de werkgeverslasten) en de urencomponent (1650 of minder in geval van parttime werken).

Als onderbouwing voor de kosten levert de partner een accountantsverklaring aan of een berekening van het tarief (loonkosten + werkgeverslasten gedeeld door de uren), de loonstaat en de werkgeverslasten. De door de partners aangeleverde werkgeverslasten voor sociale premies en pensioenlasten worden beoordeeld op redelijkheid. Indien deze lasten hoger zijn dan 30% van de bruto-loonkosten moeten deze kosten verder onderbouwd worden met de exacte berekeningen van de sociale lasten en pensioenlasten.

Ad. c: de vaste-uurtarief-systematiek: De subsidiabele kosten worden berekend door het aantal uren dat betrokkenen besteden aan de PPS te vermenigvuldigen met een vast uurtarief van 60 euro (art. 3.1.1 Regeling nationale EZK- en LVVN-subsidies).

2. Wageningen Research

Voor WR- capaciteit gelden de WR-tarieven. Voor financiering van derden binnen een PPS-project uit WR-capaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen:

- a. Uitbesteding aan derden (onderaanneming). De derden zijn gebonden aan kaders die uit het subcontract en de Aanbestedingswet volgen.
- b. Samenwerking met onderzoeksorganisaties als onderdeel van het consortium. De partners zijn gebonden aan de samenwerkingsafspraken en toepasselijke steun- en subsidiekaders.

3. Partijen die geen subsidie ontvangen

Het uurtarief van partijen die geen subsidie ontvangen wordt berekend op basis van een voor de deelnemers aan een samenwerkingsproject gebruikelijke en controleerbare methode, die gebaseerd is op bedrijfseconomische grondslagen en normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd en die de deelnemers aan een samenwerkingsproject stelselmatig toepassen; (artikel 3.2.1 van de regeling nationale EZ- en LVVN-subsidies)

Internationale samenwerking

Deelname van buitenlandse partners aan het consortium is toegestaan onder de volgende voorwaarden:

- Buitenlandse partners zijn uitgesloten van financiering. Zij mogen wel cofinanciering ontvangen of zelf cofinanciering aanleveren.
- Deelname door **bedrijven die geen vestiging in Nederland hebben** is alleen mogelijk als dit bedrijf essentiële kennis, expertise of technologie levert aan het consortium die niet door een in Nederland gevestigd bedrijf geleverd kan worden.

Voor projecten waarin sprake is van ontwikkeling van strategische/kritieke technologie¹¹ geldt, aanvullend op bovenstaande, het volgende:

- Bedrijven die **geen rechtspersoon in de EU hebben** zijn uitgesloten van deelname;
- Voor bedrijven die een rechtspersoon hebben in de EU maar waarvan het **hoofdkantoor buiten de EU** is gevestigd geldt bovendien dat deze bedrijven kunnen gevraagd worden in te stemmen met extra clausules in de consortium agreement met als doel het voorkomen van 1) weglekken en ongewenste overdracht van kennis (IP, bedrijfsgeheimen) naar landen buiten de EU en 2) beïnvloeding van de uitvoering van het project vanuit een land buiten de EU.

¹¹ Dit is van toepassing als er sprake is van ontwikkeling van zeer vernieuwende technologie. Initiatiefnemers kunnen te rade gaan bij het [ondernemersloket economische veiligheid](#) of het [loket kennisveiligheid](#) als er twijfel is of bepaalde technologie als strategische/kritisch wordt gekwalificeerd.

Bijlage 4: Prioriteiten PPS-oproep KIA-LWV 2025

Onderstaand overzicht bevat prioriteiten, gespecificeerd naar KIA programma. Voorstellen op deze prioriteiten scoren *binnen het betreffende programma* hoger in de beoordeling (zie bijlage 1). Op programma's waar geen prioriteit is gedefinieerd zijn alle onderwerpen in beginsel gelijkwaardig. Of een programma wel of geen prioriteit heeft is niet van invloed op het honoreringspercentage per programma.

(Deel-) programma	Titel	Korte omschrijving
1A, 1E	Inzet van innovatieve methoden en technologieën om te komen tot meer standaardisering van het meten van biodiversiteit	Het standaardiseren van monitoring van natuur is van belangrijk voor een efficiënte en betrouwbare gegevensverzameling en -uitwisseling tussen en binnen het bedrijfsleven, toetsende instanties en overheden. Dit is ook belangrijk in de context van internationale verplichtingen voor het rapporteren van niet financiële zaken (zie ook Corporate Sustainability Reporting Directive – CSRD en Taskforce on Nature-related Financial Disclosures – TNFD). Door het gebruik van protocollen en standaarden wordt de uitwisseling tussen verschillende systemen en organisaties verbeterd, wat leidt tot een aanzienlijke vergroting van de betrouwbaarheid van processen. Daarnaast draagt standaardisatie bij aan een hogere kwaliteit van data, waardoor betere beslissingen kunnen worden genomen. Hoewel de implementatie van standaarden gepaard kan gaan met uitdagingen, zoals kosten, privacy en eigendomsrechten, kunnen de voordelen op lange termijn aanzienlijk zijn. Het is belangrijk om daarbij een geborgde standaard meetmethode te gebruiken. Bij internationale verbindingen is de bijdrage aan de Nederlandse samenleving doorslaggevend.
1A, 1C	Inzicht in interactie klimaatverandering, andere duurzaamheidsvraagstukken en verlies biodiversiteit en dit vertalen naar oplossingen (NBS) voor verschillende domeinen en sectoren	Meer onderzoek naar het effect van klimaatverandering op natuur en biodiversiteit en vooral ook hoe hiermee om te gaan (risicomanagement), bijvoorbeeld door hoveniers of andere bedrijven en organisaties. Hoe maken we een toekomstbestendige natuurinclusieve, klimaat robuuste omgeving? Ook beleidsmatig zijn er nog diverse vragen naar het effect van klimaatverandering op bijv. de VHR. Deze witte vlek omvat ook het onderzoeken van de mogelijke negatieve gevolgen van maatregelen die bedoeld zijn om de klimaatverandering te beperken.
1D	Integreren natuur in de woon- en werk-, en leefomgeving met praktische oplossingen voor diverse sectoren	Om de transitie naar een natuurinclusieve samenleving te versnellen, moeten we investeren in praktische oplossingen die systemische verandering teweegbrengen. Dit vereist een analyse van de huidige situatie, inclusief het identificeren en aanpakken van lock-ins en andere obstakels die de implementatie van natuurinclusieve maatregelen belemmeren. Aandacht voor gebiedsgerichte benaderingen is een belangrijk aandachtspunt omdat ze context-specifieke triggers bevatten en mogelijkheden voor investeringen op gebiedsniveau.

(Deel-) programma	Titel	Korte omschrijving
2A	Low tech ecologische innovaties	Het NL agrosysteem loopt voorop in innovatie en productiviteit en is hierop sterk georganiseerd. Een keerzijde hiervan is dat innovaties met een lager verdienvermogen (vaak laag-technologisch) minder makkelijk van de grond komen, omdat ons systeem daar niet op ingericht is. Het gaat dan bijvoorbeeld om innovaties die bijdragen aan reduceren van stikstof emissies en die daarnaast multifunctioneel bijdragen aan andere opgaven Er is behoefte aan inzicht in welke belemmeringen er zijn voor kansrijke laag-technologische innovaties om in de praktijk geïmplementeerd te worden, en aan projecten die deze belemmeringen adresseren. Hoe kunnen we deze innovaties stimuleren?
2C	Klimaatverandering & weerbaar telen	Hoe beïnvloedt klimaatverandering de weerbaarheid van teeltsystemen en wat vraagt dit van de doorontwikkeling van die systemen voor een toekomstbestendige plantaardige productie? Voorstellen die zich richten op dit vraagstuk krijgen prioriteit. Daarbij dient een voorstel een of meer van de volgende deelaspecten van weerbaar telen te adresseren: waterbeheer (kwalitatief voldoende water), biodiversiteit, bodemkwaliteit, gewasbescherming.
4E	Weerbaarheid van voedselsystemen	Er is behoefte aan voorstellen die bijdragen aan het weerbaarder en robuuster maken van toekomstige voedselsystemen/-ketens en onderdelen ervan (pro-en reactief) t.a.v. risico's en schokken, bijvoorbeeld als gevolg van geopolitieke verschuivingen (bijvoorbeeld handelsbarrières) en klimaatverandering (bijvoorbeeld langdurige droogte). Voorwaarden: <ul style="list-style-type: none"> • Scope is Nederland overschrijdend: het gaat om Europese voedselsystemen/-ketens in een mondiale context - en hoe daarop als Nederlandse bedrijven te anticiperen. • Het resultaat draagt aantoonbaar bij aan inzicht en handelingsperspectief van bedrijven om dergelijke risico's aan te pakken of beter voorbereid te zijn op schokken.
5A, 5B	Innovatie in monitoring	Om de (ecologische) impact van het groeiende gebruik van de Noordzee en de grote wateren te beoordelen is onderzoek nodig, evenals naar de effecten van verschillende vormen van NiD. Vaak volstaan oude methodes niet (meer) en daarom is blijvend aandacht nodig voor de ontwikkeling van innovatieve monitoringstechnieken & apparatuur. Daar waar mogelijk wordt hierbij ook gestreefd naar multi-inzetbaarheid: zoals gebruik onderhoudsdrones in OWF voor ecologisch onderzoek of vissersschepen die ecologische gegevens verzamelen (crosslink met 6c en TKI maritiem).
5A, 5B - deelprogr. Randvoorwaarden voor gebruik / duurzame inrichting	Duurzaam gebruik van de Noordzee, rivieren, meren en intergetijden-gebieden – de gebruiker aan zet	Voor bestaande gebruiken is er behoefte aan integrale oplossingen en/of innovaties die (aangetoond) natuur inclusief gebruik van de Noordzee, rivieren, meren en/of intergetijdengebieden bevorderen. Denk hierbij aan: verduurzamen van de grondstoffenwinning, duurzame energie op water, verminderen impact scheepvaart. Dit vereist tevens inzicht in de impact van het gebruik op het ecosysteem om vervolgens te komen tot (pilots voor) innovaties en manieren om de impact te verminderen/mitigeren.

(Deel-) programma	Titel	Korte omschrijving
1C, 2A, 2B, 2C, 2D, 2 E, 2F, 4A, 4D	Klimaatmitigatie	Voor het bereiken van de klimaatdoelen 2030 en om de beweging te maken naar klimaatneutraliteit in 2050 is er behoefte aan voorstellen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. In de voorstellen moet kwantitatief (in Mton CO ₂ - equivalenten) worden aangegeven wat het voorstel bijdraagt aan de reductie van broeikasgasemissies of extra vastlegging van koolstof. Naast reductie die bijdraagt aan de klimaatopgaven van landbouw en landgebruik (methaan, lachgas, koolstofvastlegging) zijn ook voorstellen welkom voor reductie van de CO ₂ -uitstoot uit de hele landbouwketen. Bij de beoordeling zal ook de koppeling met andere duurzaamheidsfactoren worden meegenomen.
ST3	Gebruik/opwaardering van zij- en reststromen en/of bevordering verdienvermogen	Projectvoorstellen binnen één (of meerdere) van de ST3 deelprogramma's die technologie ontwikkelen voor het beter gebruiken/opwaarderen van zij- en reststromen of die het verdienvermogen van de ondernemers in de primaire productie bevorderen. Er is een voorkeur voor voorstellen die beide doelstellingen verenigen.

Bijlage 5: Cross-over thema's

1. Cross-over met TKI Life Sciences & Health – KIA Gezondheid & Zorg
2. Cross-over met [AgriFoodTure](#) Denemarken

1. Cross-over met TKI Life Sciences & Health – KIA Gezondheid & Zorg

Gezonde en toegankelijke voeding

De grote gezondheidsverschillen in Nederland vormen de tweede opgave op weg naar 2050 voor de Volksgezondheid ([RIVM, VTV 2024](#)). Voor een veranderend voedselpatroon richting gezond en duurzaam is inzet van de gehele voedselketen vereist. Hierbij wordt met name aandacht gevraagd voor de doelgroep met een lagere sociaaleconomische positie. Dit omdat in deze doelgroep de belangrijkste winst kan worden geboekt om tot een gezonder voedselpatroon te komen en daarmee de gezondheidsverschillen te verkleinen. Projectvoorstellen moeten daarbij bijdragen aan vraagstukken vanuit het bedrijfsleven en in de context van de lage SEP postcodegebieden. Expertise op dit gebied binnen het consortium is daarbij essentieel. Het gaat hierbij om cross-over voorstellen die bijdragen aan twee deelmissies van missie 4 'Voedsel'.

- 4C, Alternatieve eiwitten, mits er gefocust wordt op mogelijke gezondheidseffecten door een verschuiving van dierlijke - naar niet-dierlijke eiwitten in humane diëten, waarbij eventueel rekening wordt gehouden met het effect in specifieke doelgroepen, zoals ouderen of mensen met een bepaalde aandoening.
- 4D, Duurzaam en gezond voedselaanbod en consumentengedrag. Daarbij is van belang dat het voedselaanbod toegankelijk is, welke de doelstellingen van de KIA GZ raakt, met name de Centrale missie¹² en missie¹³. Er is behoefte aan innovaties die gemakkelijk geadopteerd en benut kunnen worden in de leefomgeving en weinig extra kosten of zelfs kostenverlaging met zich meebrengen. Om innovaties te ontwikkelen voor en met mensen in een lage sociaal economische positie (SEP) is het van belang dat bestuurders, onderzoekers en innovatoren uit bedrijven en kennisinstellingen netwerken opbouwen met deze doelgroepen en met hen gaan samenwerken. Daarbij is van belang dat het bedrijfsleven en investeerders interesse hebben in het project, de uitkomsten, om de weg naar implementatie te bespoedigen.

Inrichting Leefomgeving

Tevens kunnen projectvoorstellen worden ingediend op missies 3B en 3C, toekomstbestendige inrichting van landelijk en bebouwd gebied, waar deze projectvoorstellen bijdragen aan: 1) een gezonde mentale, sociale en fysieke leefomgeving, binnen en buiten; 2) vitaal te starten, op te groeien en oud worden ('levensloopbenadering').

Het selectieproces voor projectvoorstellen die een bijdrage leveren aan beide KIA's (LWV & GZ) wordt door het TKI bureau van de Topsector Agri & Food / Tuinbouw & Uitgangsmaterialen georganiseerd in samenwerking met het TKI bureau van de Topsector Life Science & Health. Deze samenwerking is onderdeel van de samenwerking van de bovengenoemde topsectoren in de Roadmap Voeding, Gezondheid & Leefomgeving. Echter, een gehonoreerd project zal uiteindelijk beschikt worden door slechts één TKI, waardoor het betreffende consortium ook aan 1 TKI verantwoording dient af te leggen. Desalniettemin, zullen de projecten wel vallen onder de Roadmap Voeding, Gezondheid & Leefomgeving en blijven de topsectoren gezamenlijk betrokken bij de gehonoreerde projecten.

¹² Centrale missie KIA GZ: 'In 2040 leven alle mensen in Nederland tenminste vijf jaar langer in goede gezondheid, en zijn de gezondheidsverschillen met 30% afgenomen'.

¹³ Missie I KIA GZ: 'In 2040 is de ziektelast als gevolg van een ongezonde leefstijl en ongezonde leefomgeving met 30% afgenomen'.

3. Cross-over met [AgriFoodTure](#) Denemarken

AgriFoodTure

Duurzame voeding en gezondheid stimuleren – Innovaties in plantaardige voeding en consumentenbetrokkenheid

Deze bilaterale oproep is een samenwerking tussen AgriFoodTure (Denemarken) en Roadmap VGL (Nederland) en heeft tot doel om de transitie naar plantaardige diëten te bevorderen ter ondersteuning van duurzaamheid en volksgezondheid. AgriFoodTure en Roadmap VGL willen deze verschuiving katalyseren door projecten te ondersteunen die onderzoek doen naar consumentenbarrières en -motivaties, het ontwikkelen van strategieën om gedragsverandering te bevorderen en duurzame en gezonde voedselomgevingen te creëren. Daarnaast wordt geïnvesteerd in onderzoek naar verbetering van de smaak, textuur, voedingswaarde en gezondheidsaspecten van plantaardige producten. Grotere consumentenacceptatie zal de vraag naar plantaardige alternatieven verhogen en de overgang naar een duurzamer voedselsysteem versnellen. Deze oproep onderstreept de noodzaak om de innovatiekloof in plantaardige voeding te dichten, wat bijdraagt aan de preventie van dieet-gerelateerde ziekten.

Nederland en Denemarken brengen elk unieke expertise in. Nederland excelleert in innovatieve productontwikkeling, aanbod van plantaardige producten en publiek-private samenwerkingen, terwijl Denemarken sterk is in duurzaamheid, voedingswetenschap, volksgezondheidscampagnes en creëren een krachtig partnerschap. Door deze krachten te bundelen, kan deze samenwerking transformatieve oplossingen versnellen en bijdragen aan een veerkrachtiger, duurzamer voedselsysteem.

Project moeten aansluiten bij tenminste 1 van de volgende thema's:

Thema 1 - Ontwikkeling van nutritionele, duurzame plantaardige producten

Projecten moeten zich richten op innovaties in productontwikkeling om de smaak, textuur en voedingswaarde van plantaardige voedingsmiddelen te verbeteren. Dit omvat het optimaliseren van (her)formuleringen, het gebruik van alternatieve eiwitten en de integratie van bioactieve stoffen met gezondheidsvoordelen. Het doel is om producten te creëren die aantrekkelijk zijn voor consumenten, bijdragen aan duurzaamheidsdoelen en de volksgezondheid bevorderen.

Thema 2 – Vergroten publiek bewustzijn van gezonde, duurzame diëten, via effectieve betrokkenheid en educatie van de consument

Projecten onderzoeken de effectiviteit van interventies in consumentengedrag, verbeteringen in de voedselomgeving en marktstrategieën om duurzame dieettransities te bevorderen. Denk aan bv. communicatiecampagnes, educatie, gedragsgerichte nudges, die de aantrekkelijkheid en acceptatie van plantaardige en hybride producten vergroten. Het doel is om culturele percepties te veranderen en consumenten te ondersteunen bij het maken van weloverwogen keuzes.

Voorwaarden voor projectvoorstellen:

- Voorstellen moeten aansluiten bij de thema's van de bilaterale oproep.
- Voorstellen moeten passen binnen de AgriFoodTure-routekaart (Denemarken) en passen binnen de KIA-LWV Innovatieprogramma 4D (Nederland) en moeten in gezamenlijkheid (Denemarken-Nederland) worden opgesteld.

- Sociale wetenschappen moeten worden geïntegreerd als een essentieel element om de impact te vergroten.
- Projecten moeten ten minste één Deense private partner en één Nederlandse private partner betrekken.
- Geen enkele organisatie of land kan verantwoordelijk zijn voor meer dan 70% van het projectbudget.

Meer details over deze bilaterale oproep komen beschikbaar rond 22 april 2025. U bent **verplicht** uw interesse te melden vóór 16 mei 2025, en deze informatie op te vragen bij José Vogelesang, Wetenschappelijk Directeur TKI Tuinbouw & Uitgangsmaterialen, email: josevogelesang@topsectortu.nl. Ook voor vragen kunt u bij haar terecht. Daarnaast zal er kort na 16 mei nog een (online) informatie- / match-making event worden georganiseerd.